

Creatief denken in kwalitatief onderzoek

Natasha de Jezus*

Jennifer Mason & Angela Dale, Understanding social research: Thinking creatively about method, London: SAGE Publications, 2011, 247 pp., ISBN 978-1-84860-144-4, € 123,02 (hbk).

Understanding social research: Thinking creatively about method (2011) is een veelomvattende compilatie van sociaalwetenschappelijke onderzoeken met Jennifer Mason en Angela Dale in de eindredactie. Hiermee wordt betracht een overzicht te bieden aan onderzoekers voor het selecteren en toetsen van kwalitatieve onderzoeksmethoden bij het analyseren van de sociale ervaringen en doorleefde realiteit in de 21ste eeuw. De onderzochte thema's worden verdeeld in drie secties, namelijk relaties/privéleven, locatie en als laatste verandering. De secties bestaan uit veertien artikelen, die het betreffende thema aan de hand van expliciete onderzoeksmethoden achtereenvolgens bespreken.

Argumentatie

De argumentatie is dat het kwalitatief onderzoek als uitgangspunt geldt bij het toepassen van gemengde onderzoeksmethoden. De toegevoegde waarde van gemengde onderzoeksmethoden vanuit het perspectief van verschillende onderzoekers wordt uit de doeken gedaan. Hun invalshoek beslaat het bestuderen van de actualiteit via de interpretaties van verhalen, structuren in de socioarchitectuur, het individu en groepen, gebeurtenissen, omgevingsfactoren en situaties. Als alternatief voor de conventionele classificaties van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden wordt er gesuggereerd om meerdere dimensies te overdenken bij het uitzetten van een onderzoeksstrategie. Onderzoekers worden uit hun comfortzone gehaald doordat grenzen doorkruist worden. Er bestaan echter geen duidelijk gedefinieerde wereldbeelden, waardoor er toch een bepaalde spanning blijft bestaan die de creativiteit in het sociaalwetenschappelijk onderzoek aanspoort.

De doorslaggevende aspecten van de doorleefde realiteit, waaronder familiegelekenis, broederschap, moederschap, sociale netwerken, karakteristieken van huishoudens, werkzaamheden bij de aanleg van een wegennet, interactie tussen de mens en technologie, ziekte en gezondheid, data van locaties in kaart brengen, sociaal-culturele veranderingsprocessen, seksuele geschiedenissen, interventie bij mentale gezondheid en gezondheid op latere leeftijd, worden scherpzinnig geanalyseerd. Er is een scala aan onderzoeksmethoden gebruikt, waaronder etnografie, cartografie, surveymethoden, psychosociale methoden, biografische methoden,

* Drs. Natasha de Jezus is psycholoog en scriptiecoach en is werkzaam bij Proactive Project Consult op Curaçao. E-mail: proactiveproject@gmail.com.

historische methoden, narratieve methoden, visuele methoden en sociaal netwerk analyse, die niet onbekend zijn. De innovatie ligt in de combinatie van de onderzoeksmethoden om de kennis over de reeds genoemde maatschappelijke vraagstukken te verruimen. De uitdagingen en beperkingen van de verschillende onderzoeksmethoden sporen aan om creatieve oplossingen te bedenken rekening houdend met de context.

Conclusie

Bij sociaalwetenschappelijk onderzoek is het combineren van onderzoeksmethoden aangeraden om zo accuraat mogelijk data te verzamelen. Bij het slechts aanwenden van kwantitatieve onderzoeksmethoden, zoals bij *social network analysis* en surveyonderzoek, wordt aangeraden om kwalitatieve onderzoeksmethoden voor de volledigheid te hanteren. Formele connecties en gestandaardiseerde definities zijn niet toereikend. Essentieel voor het vergroten van het creatieve denkvermogen is de verbindingen tussen verschillende benaderingswijzen van sociaalwetenschappelijk onderzoek te onderkennen. Politieke handelwijze en ethiek bleken ook mee te spelen in bepaalde situaties. De auteurs zijn erin geslaagd anderen te inspireren om alternatieve benaderingswijzen van onderzoek te gebruiken of tenminste om erover na te denken. Maar zij hebben ook gestimuleerd om collega's te betrekken bij debatten hierover. Voor de ervaren onderzoekers kan deze informatie als naslagwerk worden gebruikt voor het inwinnen van advies bij het opzetten van onderzoeksstrategieën. Als scriptiecoach meen ik dat het woordgebruik doet vermoeden dat de tekst geschikter is voor studenten die zich in de laatste fase van het wetenschappelijk onderwijs bevinden.